

Во издание на Друштвото на архивските работници и архивите во СР Македонија излезе од печат првиот број на списанието „Македонски архивист“. Потребата од излегувањето на еден ваков архивски гласник се чувствуваше уште поодамна, со оглед на тоа дека и бројот на архивите во СР Македонија е знатно зголемен, а заедно со тоа и проблемите со кои се среќаваат овие институции во текот на своето работење.

Во уводниот збор е подвлечно дека списанието ќе излегува еднаш годишно. Главно ќе се објавуваат статии и расправи од архивската теорија и практика, како и од по мошно-историските науки. Потоа ќе се публикува позначајна архивска граѓа, информативни средства, описи на архивски фондови и збирки прилози во врска со архивската техника, библиографија и сл. Списанието ќе овозможи да се развијат поголеми контакти помеѓу архивските работници за размена на искуства кои ќе дадат правилна насока во остварувањето на една од фундаменталните задачи на ваквите институции за правилна заштита на архивската граѓа. Од посебен интерес ќе биде тоа што ова списание со своите написи ќе помогне во соопштувањето на проблемите со кои се среќаваат и архивите при некои културно-просветни и научни институции што поседуваат специфична архивска документација.

Во првиот број прилозите се разделени во три основни групи: статии и расправи, архивска граѓа и описи и библиографија.

Во првата статија под наслов „Некои остварувања на Архивот на Македонија и главните правци на

идното делување“ — Димче Стојанов — Мире дава осврт на дваесетгодишната дејност на Архивот на Македонија. Во овој напис се говори за напорите што архивот ги вложил и успехот што го постигнал при истражувањата правени во Југославија и странство од каде е донесена богата и непреценлива документација за историјата на македонскиот народ. Не помали се грижите за стручната заштита на овој бесценет материјал, првенствено преку микрофилмување и сл. Не заостанува ни издавачката дејност која е насочена кон издавање, во прв ред, на странските дипломатски документи, како и на друга документација за историјата на македонскиот народ.

Во статијата „Меморандумот како формула, елемент значаен за архивистиката“, Милош Константинов го образложува поимот меморандум, изнесувајќи ги неговите содржински и други карактеристики кои му даваат сè поширока примена на актите што имаат својство на архивска граѓа. Од истиот автор е и прилогот кон современата македонска хералдика „Седум градски грбови“. Според приложените грбови направена е опширна анализа на грбовите од градовите: Битола, Куманово, Крушево, Охрид, Скопје, Струга и Радовиш. Тие во основа го симболизираат минатото, сегашната и иднината на градот. Вршејќи споредување со грбовите во други земји, авторот смета дека во нашите грбови не се застапени сите елементи кои придонесуваат грбот да добие хералдичка вредност, подвлекувајќи ги хетерогените форми на лтитивите, присуството на некавалитетни фигури и сл. Понатаму се

истакнува потребата од формирањето на една специјална стручна комисија која би ги рецензирала сvie симболи на нашите градови како трајни белези со што претставуваат симбиоза на животот на еден град во современите услови.

Посебно внимание во списанието заслужува написот на познатиот научник Владимир Мошин кој ја презентира збирката на јужнословенските ракописи што се наоѓаат во Научниот архив во ленинградското одделение на историскиот институт на Академијата на науките во СССР. Даден е опис на 23 ракописи кои датираат од XIII до XIX век. На седум страници се дадени прецртаните водни знаци.

Во написот „Правната сила на оперативните документи како потенцијална архивска граѓа“, Новица Вељановски ги изнесува основните принципи од кои треба да се раководат архивските установи при настанувањето на документот од историска вредност. Тука авторот ја подвлекува нужната потреба од создавање obligatorни норми и елементи кон кои би се придржувале создавачите на документите.

На прашањето за „Личните фондови од македонските писатели во Архивот на МАНУ и принципите применувани при обработката“ се задржува Загорка Присаѓанец — Тодоровска. Изложената класификација на материјалот се базира врз претходно добро проучена литература и долгогодишна практика кое става впечаток на солидно обработена збирка во оваа архива со специфична архивска граѓа.

Во написот „Регистратурата и нејзиното досие“ — Љупчо Миташев укажува на сите потребни податоци што треба да ги содржи едно комплетирано досие на регис-

тратурата за да биде олеснета и правилно изведена обработката по нивното преземање во архивата.

На темата „Истражувањето како фактор во комплетирањето на архивските фондови“ се задржува Љупчо Герасимов кој ја истакнува големата потреба од организирана и систематска дејност во истражувањето за комплетирање на архивите со архивска граѓа.

Преку написот „Службите за документација во СРМ и нивниот однос спрема архивската граѓа“ — Н. Јашар и Р. Софревска имаат интенција да ја истакнат улогата на службите за документација во обезбедувањето на архивската граѓа од уништување и несреденост, да ја истакнат потребата од создавање на картотеки и сл. Идејата за создавање на единствен документационен информативен центар во Македонија, заслужува посебно внимание.

На прашањето за „Републичките органи во управата во Македонија од 1944—1963 г.“ се задржува Олга Вагленарова. За работата на „Месните канцеларии и актите што произлегуваат од делокругот на нивната работа“ пишува Коста Цингаровски.

Во вториот дел — архивска граѓа и описи, отпечатени се неколку интересни прилога како: — Документи — од Н. Јашар, и — Два документа за собирање на архивска граѓа во Македонија во 1932 г. — од П. Митрески. Со свои прилози се застапени и Р. Кирјазовски, Т. Веселинова, Ф. Буцкова, Сл. Пајвански, Е. Адеми.

Од посебен интерес во овој број е „Библиографијата на стручно прирачни и периодични публикации од областа на архивистиката во библиотеката на Архивот на Македонија“, подготвена од С. Кронеска.

Техничкото и ликовното обликување на списанието е солидно направено, а статиите и расправите имаат резимеа на француски јазик. Недостига список на соработниците.

Списанието „Македонски архивист“ има значење за развитокот на архивистиката во Македонија. Преку него ќе се поттикнуваат ис-

тражувањата на одделни архиви и поединци и ќе се насочуваат работите во архивските и документарните служби. Да се надеваме дека списанието ќе ги обедини сите архивски служби и ќе ја достигне својата цел.

J. A.

СЛАВЈАНСКИИ И БАЛКАНСКИИ ФОЛКЛОРИ, Зборник на историски и фолклористички студии (Москва — 1971)

Пред извесно време во издание на Институтот за славистика и Балканистика при Академијата на науките на СССР во Москва излезе од печат еден мошне значаен зборник на историски и фолклористички студии, посветен на словенскиот и балканскиот фолклор. Зборникот *Славјански фолклор* содржи девет студии од најпознатите современи советски историчари на фолклорот, како и краток увод од редакцискиот колегиум. На вкупно 250 страници се разгледани низа актуелни и суштествени појави од досегашниот развој на словенскиот и балканскиот фолклор.

Како што се истакнува во уводот од редакцискиот колегиум, оваа публикација е првата која специјално е посветена на словенскиот и балканскиот фолклор, со цел да се разработат општите и специфичните проблеми во словенскиот односно балканскиот фолклорен ареал. Имено, еволуциониот сооднос на фолклорните творби на словенските и балканските народи овозможува да се проследи и открие нивната историја, изворите, развојните етапи и степенот на самостојната обработка кај секој од овие народи.

Меѓу најзначајните прилози во овој зборник спаѓа уводната статија од Е. П. Наумов „Јужнословенскиот епос и проблемите на српскиот средновековие“ (стр. 5—52). Во оваа своја студија за јужнословенскиот епос авторот го разработува многу важниот проблем за историската условеност и основаност на епската народна поезија кај Јужните Словени, посебно задржувајќи се на најзначајниот нејзин дел — српското јуначко народно поетско творештво. Со милуциозна аналитичност во сво-

јот научен пристап Е. П. Наумов предочува такви заклучоци, всушност, вонредно суштествени откритија, на релацијата историја — епска поезија, што неговите укажувања на историско-реалната условеност на многу ликови во јужнословенската народна поезија претставуваат податоци преку кои во идните третмани на овој јазелен фолклористички проблем не треба да се одмине. Научните сознанија и заклучоци на авторот се вонредно драгоцени постигања на науката за фолклорот денес и, се чини, тие можеа да дојдат само од перото на талентиран советски научник, со оглед на фактот што во современите фолклористички истражувања и проучувања ширум светот советските иницијативи и резултати се водечки, најзабележливи.

Откако во почетокот на својата статија истакнува дека нејзин предмет ќе бидат проблемите на историчноста на јужнословенската епска народна поезија, врските на епосот со историското минато на балканските Словени, изјаснувањето на историската основа на содржината на епските песни и достоинството на одразот на реалните настани и личности во епската традиција на народот, Е. П. Наумов констатира дека овие проблеми постојано се осветлувани од проучувањата на многумина учени — историчари, фолклористи, книжевни историчари, при што како основен материјал служеле српскиот и бугарскиот епос. Во продолжение на својот научен труд авторот прави краток преглед на историјатот на проучувањата на епската поезија кај јужнословенските народи. По овие уводни и неопходни укажувања, кои на авторот